

γυαλία ή, Καλαβρ. (Μπόβ.)

Έκ τοῦ οὐσ. γυαλί.

Δριμύ ψυχός. Συνών. γυαλί Β1β.

γυαλιάζομαι ένιαχ. γυαλ-λιάζομαι Κύπρ.

Έκ τοῦ οὐσ. γυαλί, διά τὸ όπ. βλ. γυαλί 4.

Κατοπτρίζομαι. Συνών. γυαλίζω 3.

γυαλιᾶς ό, Στερελλ. (Νκύπακτ.)

Έκ τοῦ οὐσ. γυαλί.

Τὸ έντομον Μηλολόνη ή κοινή (Melolontha vulgaris) τῆς οἰκογ. τῶν Κολεοπτέρων (Coleopterae). Συνών. βαβίλα, βάβουλας 1, βασιλιᾶς 5, βίβιζας, βοιδάκι 4, γυαλιστρά (βλ. γυαλιστής 3β), γυαλομαμμούνα, ζίνα, ζουζούνα, κατσιβροῦλος, σβίγκος, χρυσομαμμούνα, χρυσόμπάμπουρας, χρυσόμυγα.

γυαλίza ή, ένιαχ. γυαλ-λίζ-za Κῶς κ. ά.

Έκ τοῦ άμαρτ. έπιθ. γυαλίζης.

Ό ίχθύς Ίουλις ή τουρκική (Iulis turcica) τῆς οἰκογ. τῶν Ίουλιδῶν (Iulidae) ένθ' άν.: "Ηρριξεν δὴν άπετον-νιάν ό Μάρκος τσ' ήπδιαμ-μιά γ-γυαλ-λίζ-za Κῶς. Συνών. βλ. είς λ. γύλλος 1.

γυαλιζάκι τό, ένιαχ. γυαλιζάκι Σάμ. (Κοκκάρ. κ.ά.) γυαλιτζάκι Ίων. (Κρήν.) γυαλ-λιζ-ζάτθι Κῶς.

Υποκορ. τοῦ οὐσ. γυαλίza διά τῆς παραγωγ. καταλ. -άκι.

1) Μικρά γυαλίza, τὸ όπ.βλ., ένθ' άν.: "Εφάρεφε-με τ' άντιξίστριν τζ' ήπδιασεν άρείς σπάρους, μάγ-γυαλ-λίζ-ζαν τζ' έναγ- γυαλ-λιζ-ζάτθι Κῶς. 2) Κατά πληθ., είδος χόρτου όμοιάζοντος πρὸς τὸ βλίτον καί έχοντος φύλλα με ὕψιν στιλπνήν Κῶς: "Επῆς σ-σήμ-μερις ή Μαρία 'ς τὰ χόρτα τδ' έμάεφεν gάτι γυαλ-λιζ-ζάτθια τρυφερά, τρυφερά.

γυαλιζοκοπῶ 'Αθῆν. Κάμπ. Κάσ. κ. ά.

Έκ τοῦ ρ. γυαλίζω καί τῆς παραγωγ. καταλ. -κοπῶ.

Γυαλοκοπῶ, τὸ όπ. βλ., ένθ' άν.: Γυαλιζοκοπάει τὸ πρόσωπό της 'Αθῆν. κ. ά. "Εμβονγιάδισε τίς πόρτες του καί γυαλιζοκοποῦ Κάσ. "Ετριψε τὰ προύζ-za τῆς πόρτας του καί γυαλιζοκοποῦ (προύζ-za = όρειχάλκινα τμήματα) αὐτόθ. Συνών.: άντηλοκοπῶ, άσημοκοπῶ, άστραποβολῶ 1β, άστραποκοπῶ, άστραπολογῶ, άστραφταλίζω. άστραφταλοκοπῶ, άστράφτω Α2, άστραφτογυαλοκοπῶ, άστραφτοκοπῶ, άστραφτομαχῶ, γυαλίζω Α1, γυαλοκοπῶ, λαμποκοπῶ, λάμπω.

γυαλίζω κοιν. καί Πόντ. ("Ιμερ. Κοτύωρ. Οίν. "Οφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) γυαλίζον πολλαχ. βορ. Ιδιωμ. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) γυαλίζουρ ένι Τσακων. γυαλίζω 'μα Τσακων. (Βάτικ. Πραστ. Χαβουτσ.) γυαλίζ-ζω Εὔβ. (Κουρ.) Καλαβρ. (Βουν.) γυαλ-λίζω Κύπρ. Χίος (Ποταμ. Πυργ.) κ.ά. γυαλ-λίζον Εὔβ. (Κουρ. Κύμ. κ.ά.) γυαλ-λ^d ίζ-ζω Κῶς Νίσυρ. Σύμ. κ.ά. γυαλ-λίτζω Σύμ. γυαλίντζω Κάμπ. Σέριφ. Σίφν. κ.ά. γυαλ-λίντζω Λέρ. γυαλίντζω 'Αστυπ. γυαλίδζω 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Στερνατ. κ.ά.) γυελίζον Μακεδ. (Καστορ.) 'γαλίζω Νάξ. ('Απόρυνθ.) γυαλίν-νου Λυκ. (Λιβύσσ.) Μέσ. γυελισκούμενερ ένι Τσακων. 'Αόρ. έγγαλίσμα Τσακων.

Τὸ Βυζαντ. γυαλίζω καί τοῦτο έκ τοῦ 'Ελληνιστ. ὀαλίζω, παρὰ τὸ όπ. καί ὀελίζω.

Α) 'Αμτβ. 1) Στίλβω ὡς ή ὕαλος, λάμπω, άκτινοβολῶ κοιν. καί 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Στερνατ.) Πόντ. ("Ιμερ. Κοτύωρ. Οίν. "Οφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Μέλαν. Πραστ. Χαβουτσ.): Γυαλίζει τὸ διαμάντι - τὸ χρυσάφι - τὸ μετάξι - ό καθρέφτης. Γυαλίζουν τ' άστέρια - τὰ μάτια - τὰ δόντια - τὰ παπούτσια - τὰ έπιπλα. Τὰ μάτια τῆς γάττας γυαλίζουν πολὺ 'ς τὸ σκοτάδι κοιν. Γυαλίζει τὸ σακκάκι σου από τῆ βρώμα 'Αθῆν. Πῶς γυαλ-λ^d ίζ-ζει ό καθρέτ-της σας! Κῶς. Γυαλ-λ^d ίζ-ζει ή αὐλή της 'πὸ τὸ πολ-λὸ φρο-κάλλημα αὐτόθ. 'Υαλίζει μέσ' 'ς τὸ νήλιο ή πέτρα τοῦ δαχτυλιδιοῦ Νάξ. ('Απόρυνθ.) Πῶς γυαλίντζουν δά παπούτσια σου! 'Αστυπ. Είδις πῶς γυαλίζ'νε τὰ μάτια τ'ς γάττας 'ς τοῦ σκοινιάδ' Εὔβ. ('Ακρ.) Γυαλ'σανι τὰ μοντροάκια τ' πιδιγιού μ' άπ' τοῦ φαί Στερελλ. ('Αχυρ.) 'Η Κακ-καριά ήβλεπεν τές λόσ-σες τῶν Τουρκῶ, μπου γυαλ-λίzaσιν Χίος (Ποταμ.) Γυαλίσσι τοῦ μοῦτρου τ' πὸν τοῦ φαί Μακεδ. (Γήλοφ.) "Ετριψα τὰ σκεῦά καί έποίκα τα καί γυαλίζ'νε Κοτύωρ. Τὰ μάγ'λα του έγγαλίζαν Πόντ. Τὰ φλουριά γυαλίζ'ντα 'τάνι (τὰ φλωριά έγγαλίζαν) Χαβουτσ. Οἱ ψιλοί σ' τὰ κουκουβάγια γυαλίζ'να 'τάνι (τὰ μάτια τῆς κουκουβάγιας έγγαλίζαν) αὐτόθ. Τὸρ άφιλέ σ' γυαλικό 'τα (τὰ μάτια του έγγαλίσαν) Βάτικ. || Φρ. Γυαλίζει σάν καθρέφτης κοιν. 'Υαλίζει ή φωτιά (ύποκαίει) Νάξ. ('Απόρυνθ.) Γυαλίζουν τ' άφτιά του (έγιναν έκ τῆς άδυναμίας διαφανῆ) Πελοπν. (Τριφυλ.) Γυαλίζ' ή κόκκα του 'ς τὸν ήλιον σάν άπλυτ' βιδούρα (κόκκα = κεφαλή) Εὔβ. ('Ακρ.) Σφουγίσ', π' γυαλίζ' τοῦ σαγόν' σ' σά δού ρονί (= δοχεῖον έλαιου) αὐτόθ. Γυαλίζ'ν τὰ μάτια τ' σά τ'ς κάττας Λέσβ. "Ηκατсен του μιάν πατθάν τζαί έγγαλ-λίσεν ή βούκ-κα του (πατθάν = ράπισμα, βούκ-κα = παρειά) Κύπρ. 'Ο πρόσωπους 'ατες γυαλίζει Οίν. Γυαλ'σι άπουκάτου (άνέτειλε ό ήλιος καί λάμπει ή θάλασσα' λέγεται καί μεταφ. διά τὰς έκφύλους γυναικας) Θεσσ. (Μελιβ.) Γυαλίζει ή τρίχα του (είναι ὕγιης) 'Αθῆν. || Παροιμ. 'Απόζω γυαλίντζει κι άπομέσα τουμπα-νίντζει (= εύρίσκεται είς άποσύνθεσιν' έπὶ τῶν κατ' έπίφασιν σπουδαίων) Κάμπ.

Τὸν γιλέζ' άς γυαλίζ' | τσ' ή τσοιλιά άς γουργουλίζ' (έπὶ τῶν ὑποβαλλομένων είς στερήσεις διά τὴν έξωτερικήν των έμφάνισιν) Λέσβ. Συνών. παροιμ. Τὸ γαρίφαλο 'ς τὸ στήθι | καί μπουκιά ψωμί 'ς τὸ σπίτι. "Οποιους δ'λεν', γυαλίζ' κι όποιους τιμιπιλιάζ', σγκουριάζ' (ή έργασία φέρει τὴν σωματικήν καί ψυχικήν εύεξίαν, ένθ' ή νωθρότης τὸ αντίθετον) Μακεδ. ('Εράτυρ.) || Γνωμ. "Ο,τι γυαλίζει δέν είναι διαμάντι (ή ὠραία έμφάνισις δέν είναι πάντοτε άψευδής ένδειξις τῆς πραγματικῆς άξίας προσώπων καί πραγμάτων) Ι. Βενιζέλ., Παροιμ.², 239.908 || 'Ασμ.

Δαχτυλίδ' ήγγάλισεν, | τὴν καρδούλα μ' ράγισιν Μακεδ. (Κοζ.) || Ποιήμ.

Βρέ καλῶς τὸ νιὸ φεγγάρι | κι τοῦ νιὸ τοῦ παλληκάρι. 'Ὡς γιμίζεις, νά γιμίζω | κι ὡς γυαλίζεις, νά γυαλίζω (= νά όμορφάινω) Σύρ. Τὸ ποίημ. είς παραλλ. πολλαχ.

Τί νά σās πῶ, μās γυάλισε γιὰ χρήματα τὸ μάτι Γ. Σουρῆς, Ρωμ., άρ. 69. 2) 'Αποκτῶ στιλπνήν ὕψιν ένεκα ὠριμάνσεως, ὠριμάζω, έπὶ ὀπωρῶν κυρίως καί καρπῶν κοιν. καί 'Απουλ. (Στερνατ.): Γυαλίσανε τὰ σταφύλια (άρχισαν νά ὠριμάζουν) Πελοπν. ('Ανώγ.) Τὸν Ίούλιο τὸν λένε Γυαλίστή, γιατί γυαλίζουν τὰ σταφύλια Πελοπν. (Ξηροκ.) Τὸ σταφύλι άνκίτ-νᾶ νά γυαλίσῃ (άνκίτ-νᾶ=άρχίζει) 'Απουλ. (Στερνατ.) 'Εγγαλ-λίσα τ-τὰ σταφύλια Κάμπ. ('Ελυμπ.)

